

MILITAIR GEOGRAFISCH INSTITUUT,

DIRECTIE VAN DE GEODESIE.

*Dienst Waterpassing en Gravimetrie
en Dienst Triangulatie-Astronomie.*

Kloosterdreef, 2,
BRUSSEL 5.

Tf : 48.64.80.

INLICHTINGSBLAD N^o 1.

Toezicht op de seinen en merktekens

(Wet van 10-6-1927, *Staatsblad* van 18-6-27.)

1. Inleiding.

In de loop van het jaar 1953 werden maatregelen getroffen, ten einde artikels 6 tot 10 van de wet van 10 juni 1927 aangaande de bescherming der seinen en merktekens, die voor de opstelling van de rijkskaart dienen, opnieuw in toepassing te brengen. Zo bekwamen de gemeentebesturen en de rijkswachtbrigades opeenvolgens een Onderrichting aangaande het toezicht op de seinen en merktekens, en de voor dit toezicht vereiste documentatie (map met signalementsfiches).

Verscheidene toezichtsronden in verband met de seinen en merktekens, zowel van de waterpassing als van de geodesie, werden op aanvraag van het Militair Geografisch Instituut (MGI) ondernomen.

De resultaten van dit toezicht waren bijzonder bemoedigend, dank zij de ijver en het plichtsbef van de plaatselijke politie en van de rijkswacht.

Het was te voorzien, dat uit deze eerste toepassing van de wet van 10 juni 1927 verschillende lessen zouden kunnen getrokken worden. Daarom hebben we het nuttig geacht onderhavig inlichtingsblad op te stellen.

Het stelt zich tot doel :

- de gemeentebesturen of rijkswachtbrigades, die ons af en toe sommige vragen stelden, voor te lichten;
- de herhaling van enkele onvrijwillige vergissingen, die bij het toezicht op de seinen en merktekens begaan werden, te voorkomen;

- de nadruk te leggen op *het onderscheid tussen* :

- a. de merktekens en klinknagels van de waterpassing, die van de *Dienst Waterpassing-Gravimetrie* afhangen, en waarvoor de documentatie (signalementsfiches en zesmaandelijks verslag) op *geel papier* werd opgesteld;
- b. de geodetische pijlers, seinen en merktekens van de geodesie, die van de *Dienst Triangulatie-Astronomie* afhangen, en waarvoor de documentatie op *roze papier* werd opgesteld.

Daar het net der Tweede Algemene Waterpassing (TAW) thans zowat 12.000 merktekens omvat, verdeeld over 2.080 gemeenten, en het, bij zijn voltooiing, 20 tot 25.000 merktekens zal omvatten, verdeeld over bijna de totaliteit der 2.663 gemeenten, hetgeen niet het geval is voor het geodetisch triangulatiernet, behandelt onderhavig Inlichtingsblad vooreerst (§ 2) de merktekens en klinknagels der waterpassing, en daarna (§ 3) de geodetische pijlers, seinen en merktekens..

De netten der waterpassing en der geodesie vertegenwoordigen reeds een nationaal patrimonium van verscheidene tientallen miljoenen franken : *ze zijn van nut voor talrijke openbare en private ondernemingen.*

Hun bewaking, die tot hun onderhoud bijdraagt, is een nationale plicht.

Het MGI neemt de gelegenheid te baat om de gemeentebesturen en de rijkswachtbrigades oprecht te danken voor de door hun personeel verstrekte hulp.

2. Lessen getrokken uit het toezicht op de merktekens en klinknagels der waterpassing sedert 1953 (Dienst Waterpassing-Gravimetrie).

a. Periodiciteit der toezichtsronden.

De titel van het formulier : « Zesmaandelijks Verslag » doet denken dat *om de zes maand* een verslag naar het MGI dient gezonden. Overigens voorzag de Onderrichting aangaande het toezicht op de seinen en merktekens, die U aanvankelijk werd toegezonden, een periodiciteit van zes maand.

Sommige gemeentebesturen of rijkswachtbrigades hebben ons, terecht, een voorraad formulieren « Zesmaandelijks Verslag » gevraagd.

Ziehier hoe de zaken in feite dienen verstaan. Toen de Onderrichting opgesteld werd, had men gedacht dat de verrichtingen voor onderhoud, voortvloeiend uit de resultaten van het toezicht, in de loop van halfjaarlijkse cyclussen zouden kunnen doorgevoerd worden.

Na de eerste toezichtsronde — 1953-1954 — bleek duidelijk dat deze hoop ijdel was. Het aantal vastgestelde beschadigingen overtrof ver alle redelijke voorzieningen. Bovendien kwamen een zeker aantal verslagen laattijdig toe, hetgeen de uitwerking van een onderhoudsplanung verhinderde.

Er werd dan ook besloten de werkwijze als volgt te versoepelen :

- de Dienst Waterpassing-Gravimetrie zou *te gepasten tijde* een toezichtsronde laten uitvoeren.
- het tijdstip, vastgesteld voor deze toezichtsronde zou samenvallen met de zending van een geel formulier « Zesmaandelijks Verslag » door de Dienst Waterpassing-Gravimetrie.

De termijn, toegestaan aan de beambten belast met het toezicht staat vermeld in het « Zesmaandelijks Verslag » in het vak : « Onderhavig Verslag moet op het MGI toekomen uiterlijk op... ».

De gemeentebesturen en rijkswachtbrigades moeten dus wachten tot ze een *geel* formulier ontvangen hebben, alvorens over te gaan tot een systematisch *nazicht van alle* klinknagels en merktekens der waterpassing, die zich op hun rechtsgebied bevinden.

b. *Bijzonder geval.*

Er dient nochtans wel verstaan, dat hogervermelde regel (a) niet alle initiatief uitsluit vanwege de organismen belast met het toezicht. Inderdaad, het is noodzakelijk ons van de volgende gevallen *per afzonderlijke brief of verslag* op de hoogte te stellen :

1. Beschadigd, vernietigd of verdwenen merkteken (of klinknagel);
2. Elk feit betreffende de merktekens, dat *occasioneel* zou vastgesteld worden.

In dit geval dient overgegaan tot een onderzoek, waarna men ons een kopie van het opgesteld Pro-Justitia zendt, of het nummer en de Procureur des Konings die er bestemming van is, kenbaar maakt;

3. Merkteken of klinknagel die zou moeten verplaatst worden ingevolge openbare of private werken.

Opmerkingen. — Het gebeurt dat een eigenaar (of huurder) van een huis waarop zich een merkteken bevindt, dit wegneemt ter gelegenheid van werken aan dit huis, en zulks zonder iemand te verwittigen : de onkosten voor herplaatsing en metingen kunnen hem aangerekend worden (van de orde van 10.000 Fr.). Het is nuttig dat het personeel, belast met het toezicht op de merktekens, bij gelegenheid de aandacht van de belanghebbenden zou vestigen op dit belangrijk aspect van de bescherming der merktekens.

- c. Ten einde briefwisseling met onze Dienst te vermijden, of deze briefwisseling ten minste te beperken, is het wenselijk dat het gemeentebestuur of rijkswachtbrigade ons het « Signalements-fiche » van elk merkteken, waarvan de verdwijning werd vastgesteld, automatisch zou terugzenden.

- d. Het is eveneens wenselijk dat de map der « Signalementsfiches », in het bezit der gemeentebesturen of rijkswachtbrigades af en toe zou nagezien worden, en dat ons ontbrekende elementen zouden gevraagd worden : bijvoorbeeld foto's, kartografische vignetten, datum der metingen; of dat de veranderingen die zich voorgedaan hebben ons zouden meegedeeld worden : eigenaars, huurders, adressen, enz...

Wij letten er natuurlijk op dat deze « Signalementsfiches » steeds bijgewerkt zijn; maar de omvang van het werk, en het weinig personeel waarover wij beschikken, kunnen vergetelheden van onzentwege meebrengen.

Uw hulp op dit gebied zou ons zeer kostbaar zijn.

Opmerking. — De hoogte van het merkteken wordt nooit op het « Signalements-fiche » genoteerd, omdat ze in de loop van de tijd kan gewijzigd worden. Men kan ze echter op de Dienst Waterpassing-Gravimetrie aanvragen. (Tel. : 48.64.80 — Toestel 22).

e. *Onderstaande kwestie betreft enkel de gemeentebesturen.*

Zodra ze door onze zorgen ervan verwittigd zijn, dat het MGI merktekens zal plaatsen, moeten de gemeentebesturen de belanghebbende personen per aangetekend schrijven hiervan verwittigen (art. 3 van de wet van 10.6.27).

Wij vestigen de aandacht van deze besturen op het feit dat, wanneer hun een aanvraag om bouwvergunning of om verandering van een gebouw wordt voorgelegd, of wanneer hun eigen dienst der openbare werken zekere uiterlijke aspecten van het terrein moet wijzigen, zij er zich moeten van vergewissen, of hierbij geen hoogtemerk kan getroffen worden.

In bevestigend geval dienen wij ten spoedigste verwittigd.

- f. Wij leggen nogmaals de nadruk op het onderscheid tussen de *merktekens der waterpassing* (hoogtemerken) en de *merktekens der triangulatie*.

Verschillende zichten van de hoogtemerken komen op het plaket in bijlage voor.

Voor de hoogtemerken zijn de Signalementsfiches en de Zesmaandelijke Verslagen geel of (lichtgeel). Er zijn ook oude Signalementsfiches die wit zijn.

De merktekens der triangulatie vallen *niet* binnen de bevoegdheid van de Dienst Waterpassing-Gravimetrie.

Al wat deze merktekens betreft dient gemeld aan de Dienst Triangulatie-Astronomie.

3. Lessen getrokken uit het toezicht op de merktekens der triangulatie (Dienst Triangulatie-Astronomie).

Alle punten, opgesomd onder paragraaf 2, blijven geldig voor wat het triangulatiernet betreft, onder voorbehoud van volgende bijzondere punten :

1. De formulieren van deze Dienst zijn roze,
2. De merktekens der triangulatie zijn :
 - a. stenen of betonnen pijlers;
 - b. koperen (soms gietijzeren) merktekens, in gebouwen geplaatst;
 - c. kruisen van kerktorens;
 - d. sommige torenspitsen;
 - e. bliksemafleiders;
 - f. vlaggestokken.

Elke verandering of herstelling van torens, klokketorens of gebouwen, die de plaats der merktekens kan wijzigen, moet minstens één maand vóór de aanvang der werken aangegeven worden.

De gebeurlijke verplaatsing van een pijler ingevolge openbare of andere werken, moet minstens één maand vóór de aanvang der werken aangegeven worden.

3. De kosten voor herplaatsing en meting, die kunnen geëist worden van personen, verantwoordelijk voor beschadiging, kunnen van 10.000 tot 100.000 Fr. belopen.